

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Vroegmoderne tijd

---

2 maximumscore 4

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- In de zestiende eeuw vindt 'het begin van een nieuwe wetenschappelijke belangstelling' plaats 1
- waardoor Erasmus positief is omdat Manutius zorgt voor omvangrijk bronmateriaal / zorgt voor bronmateriaal zonder fouten 1
- In de zestiende eeuw vindt 'de hernieuwde oriëntatie op het erfgoed van de Klassieke Oudheid' plaats 1
- waardoor Erasmus positief is omdat Manutius werken van klassieke auteurs toegankelijk maakt / werk publiceert van auteurs die in de Oudheid / in het Latijn / Grieks schreven 1

Opmerking

Alleen als een juist kenmerkend aspect wordt genoemd, wordt 1 scorepunt toegekend aan een daarbij passende verklaring voor een positief oordeel van Erasmus.

3 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Hertog George van Saksen wilde met dit gebod de reformatie een halt toeroepen / het katholieke geloof beschermen (omdat lutherse / protestantse geschriften in het Duits verschenen) 1
- Juist het drukken van lutherse / protestantse geschriften droeg bij aan de snelle verspreiding van de reformatie / door het verbod op drukken van deze geschriften konden de ideeën van de reformatie minder snel worden verspreid 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

4 maximumscore 4

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Bartjens sluit aan op de actualiteit dat er gevechten tegen Spaanse troepen plaatsvinden / dat Nederlandse steden worden belegerd 1
- wat past bij 'het conflict in de Nederlanden dat resulteerde in de stichting van een Nederlandse staat' 1
- Bartjens sluit aan op de actualiteit dat er veel overzeese handel plaatsvindt / dat de overzeese handel groeit (waarvoor steeds meer schepen nodig zijn) 1
- wat past bij 'de wereldwijde handelscontacten, handelskapitalisme en het begin van een wereldeconomie' / bij 'de economische bloei van de Republiek' 1

Opmerking

Alleen als een juiste actualiteit wordt genoemd, wordt aan een daarbij passend juist kenmerkend aspect 1 scorepunt toegekend.

5 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

bij 1:

- Dit besluit waarmee Jacobus II zijn machtspositie verstevigde / zijn macht over de koloniën vastlegde, paste bij 'het streven van vorsten naar absolute macht' 1

bij 2:

- Dit besluit leidde tot een opstand omdat de puriteinen naar Noord-Amerika waren geëmigreerd om daar hun geloof vrij uit te oefenen / een nieuwe samenleving te beginnen 1

6 maximumscore 2

Uit het antwoord moet blijken dat in het noordoosten van Noord-Amerika vestigingskoloniën werden gesticht / de groeiende groep kolonisten land opeiste voor landbouw, waardoor de Oneida-stam steeds minder leefruimte kreeg / kolonisten de jachtgebieden van de Oneida-stam in gebruik namen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

7 **maximumscore 4**

Kern van een juist antwoord is:

- Je kunt met de taak van Reichard **wel** het onderdeel illustreren over 'de uitbouw van de Europese overheersing, met name in de vorm van de plantagekoloniën', omdat Reichard ervoor moet zorgen dat de slaafgemaakten op een Nederlandse suikerplantage in Zuid-Amerika aan het werk blijven / dat de Nederlandse plantage in bedrijf blijft 2
- Je kunt met de brief **niet** het onderdeel illustreren over 'de opkomst van het abolitionisme', omdat Reichard slavernij in stand helpt te houden / uit de brief van Reichard geen afkeuring blijkt van slavernij / omdat medische verzorging van de slaafgemaakten geen verzet tegen slavenhandel / slavernij oproept 2

Opmerking

Voor alleen het noemen van een juist deel van je onderzoek zonder passende uitleg over de taak van Reichard, wordt geen scorepunt toegekend.